

new
Man
college

Anti-pestprotocol

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Wat is pesten?	3
3. Wat zijn mogelijke signalen van pesten?	5
4. Verschillende partijen bij een peestsituatie	6
5. Preventieve aanpak	8
6. Aanpak pesten	10
7. Aanspreekpunten	13

Colofon

Auteur: M. Raaijmakers
Vaststelling directie na instemming MR: 31 maart 2026

1. Inleiding

Onze school streeft naar een veilige omgeving waarin pesten geen plaats heeft. Samen met leerlingen en medewerkers werken we aan het voorkomen van pesten en bieden we gerichte oplossingen bij incidenten. Dit protocol beschrijft onze visie en aanpak, met aandacht voor preventie, signalen van pestgedrag, rollen en verantwoordelijkheden binnen de school.

We hanteren als school de volgende uitgangspunten:

- Pesten wordt als een probleem gezien, door alle betrokken partijen; leerlingen, medewerkers en ouders;
- De school is actief in het creëren van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren. Hiertoe worden preventieve activiteiten aangeboden;
- Medewerkers zijn in staat om pesten te signaleren en nemen vervolgens duidelijk stelling tegen het pesten;
- De school beschikt over een directe aanpak, wanneer het pesten de kop opsteekt.

2. Wat is pesten?

Het Nederlandse jeugdinstituut omschrijft de definitie van pesten als volgt:

“Pesten is wanneer één of meerdere personen vanuit een machtspositie iemand anders herhaaldelijk en voortdurend op een vervelende manier lastigvalt/lastigvallen.” Er wordt fysieke of psychologische schade toegebracht. Bijvoorbeeld door “te schelden, iemand te slaan of iemand te kwetsen.”

2.1. Ruziën, plagen of pesten

Ruziën heeft als doel een bepaald voordeel te behalen en plagen heeft het doel om plezier te maken. Voor de rest lijken beiden nogal op elkaar. Zo is in beide gevallen de machtsverhouding redelijk gelijkwaardig, komen ze slechts sporadisch voor, vinden ze plaats binnen de sociale context van de groep en is de zichtbaarheid ervan redelijk.

Pesten onderscheidt zich in de eerste plaats wat betreft het doel. Dit is bij pesten zowel kwetsen als buitensluiten. Deze twee ogenschijnlijk verschillende doelen komen sociaal psychologisch op vrijwel hetzelfde neer. Het blijkt namelijk dat je iemand het meest effectief kunt kwetsen door die persoon buiten te sluiten en je kunt iemand het meest effectief buitensluiten door die persoon te kwetsen.

Ook wat betreft de meeste andere aspecten onderscheidt pesten zich duidelijk van ruziën en plagen. Zo is de machtsverhouding altijd ongelijk, komt het met enige regelmaat voor, leidt het proces juist tot buitensluiting van de sociale context van de groep en is de zichtbaarheid meestal slecht, zeker wat betreft het online pesten.

	Ruziën	Plagen	Pesten
Doel	Voordeel behalen	Plezier maken	Kwetsen / buitensluiten
Machtsverhouding	Gelijk	Gelijk	Ongelijk
Aard	Sporadisch	Sporadisch	Regelmatig
Sociale context	Binnen de groep	Binnen de groep	Buitensluiting
Zichtbaarheid	Redelijk	Redelijk	Slecht (zeker online)

2.2. Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen leerlingen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Onder cyberpesten valt:

- Pestmail: schelden, beschuldigen, roddelen en beledigen;
- Stalking: het stelselmatig lastigvallen van iemand door het blijven sturen van haatmails; Dreigen met geweld in chatrooms; Het tonen en sturen van ongewenst materiaal zoals: porno en leerlingporno, gewelddadig materiaal et cetera;
- Ongewenst digitaal contact; webcam-seks: beelden die ontvangen worden, kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden;
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.
- Identiteitsfraude: het maken, sturen of delen van nepprofielen op social media, berichten uit jouw naam om je reputatie te schaden, of privégegevens.

2.3 Strafbare feiten

Pesten kent vele uitingsvormen en gradaties. Sommige uitingen zijn strafbaar. Het is belangrijk dat er aangifte wordt gedaan als er sprake is van een strafbaar feit.

Deze *fysieke* overtredingen zijn vastgelegd in het wetboek van Strafrecht (zie www.wetten.nl):

- Belediging
- Belaging
- Discriminatie
- Smaad/laster
- Bedreiging
- Aanranding
- Afdreiging/afpersing
- Mishandeling
- Vernieling

Strafbare feiten bij *digitale* pesterijen kunnen ook vallen onder overtredingen zoals vastgelegd in het wetboek van Strafrecht:

- Kinderporno
- Cyber Chantage
- Hacking van een account
- Vernieling van computergegevens

En het portretrecht (Auteurswet).

3. Wat zijn mogelijke signalen van pesten?

Om op een adequate wijze om te gaan met mogelijk pestgedrag is het van belang dat de omgeving (medewerkers van school, medeleerlingen en ouders) van de gepeste leerling mogelijke signalen van de gevolgen van pestgedrag herkent. Hieronder wordt een kort overzicht gegeven van mogelijke signalen/gevolgen van pestgedrag. Bijlage 1 bevat een uitgebreide observatielijst.

Signalen dat een leerling mogelijk wordt gepest:

- vaak afwezig of ziek
- wordt aangesproken door medeleerlingen met (negatieve) bijnaam
- wordt regelmatig als laatste gekozen bij indelen van groepen of samenwerken
- plotselinge teruggetrokkenheid
- angst om naar school te gaan
- plotseling slechtere schoolprestaties
- lichamelijke klachten (hoofdpijn, buikpijn)
- beschadigde of verdwenen spullen
- verdrietig of somber gedrag
- vaak alleen staan in pauzes
- veel online conflicten
- komt ruim voor de les binnen of blijft na de les hangen
- lang op toilet

Signalen dat een leerling mogelijk pest:

- negatieve opmerkingen over anderen
- agressief gedrag
- weinig empathie tonen
- conflicten met meerdere leerlingen
- dominant gedrag binnen de groep

Meer informatie en achtergrond over (digitaal) pesten

www.aandachtvoorpesten.nl

www.veiliginternetten.nl

www.mediawijsheid.nl

www.weektegenpesten.nl

<https://www.schoolenveiligheid.nl/thema/alles-over-pesten/>

4. Verschillende partijen bij een peestsituatie

In een peestsituatie zijn/worden vijf partijen betrokken: de gepeste leerling(en), de pestende leerling(en), de zwijgende middengroep, school (schoolleiding en medewerkers) en ouders. Om zowel preventief als curatief aandacht te schenken aan pestgedrag is het nodig dat deze partijen betrokken worden bij de uitvoering van het pestbeleid van school. We spreken in dit geval van een *vijfsporenaanpak*. Hier volgt een opsomming van mogelijkheden waarbij de school de vijf verschillende partijen in een peestsituatie kan ondersteunen, gericht op het oplossen van het pestprobleem. De mentor is het eerste aanspreekpunt bij een peestsituatie en is aan zet voor:

1. De gepeste leerling(en):
 - Luister naar de leerling en neem zijn problemen serieus;
 - Overleg met de leerling over mogelijke oplossingen. Werk samen met de leerling aan oplossingen;
 - Zorg zo nodig dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden;
 - Maak een korte notitie in Magister en deel met betrokken docenten;
 - Zorg voor vervolgesprekken.
2. De pestende leerling(en):
 - Luister naar de leerling en zoek naar de redenen van het pesten;
 - Bespreek met de leerling wat pesten voor een ander betekent;
 - Help de leerling om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen;
 - Help de leerling om zich aan regels en afspraken te houden;
 - Zorg voor een passende actie die genoegdoening geeft bij de gepeste leerling.
3. Zwijgende middengroep:
 - Praten met leerlingen over pesten en hun eigen rol daarbij;
 - Overleggen met de leerlingen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen;
 - Met de leerlingen samenwerken aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.
4. Steun bieden aan de ouders van het gepeste en het pestende leerling:
 - Neem ouders die zich zorgen maken over pesten serieus;
 - Houd ouders op de hoogte van peestsituaties;
 - Geef informatie over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt;
 - Pak het pestprobleem in samenwerking tussen school en ouder(s)/verzorger(s) aan;
 - Verwijs de ouder(s)/verzorger(s) zo nodig door naar deskundige ondersteuning.

5. De schoolleiding en anti-pestcoördinator :
- zorgen dat de mentoren en docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school. De school neemt stelling tegen het pesten;
 - brengen de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart;
 - werken aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

4.1. Wat kunnen ouders doen?

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over.

Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat je niet mag klikken.

Ga geregeld in gesprek met je kind.

- Vraag hoe het op school gaat en met klasgenoten;
- Neem signalen serieus (bijv. niet naar school willen, verdrietig thuiskomen, plots slechtere cijfers);
- Luister zonder meteen te oordelen.

Mocht je als ouders vermoeden hebben dat je kind gepest wordt, ga hierover in gesprek met de mentor. Blijf in contact met de mentor en help mee om afspraken te laten maken (bijv. omgaan met sociale media, conflicten bespreken).

Indien een kind online gepest wordt, maak screenshots van berichten of chats. Dit kan helpen in eventuele vervolgstappen die gezet moeten worden.

Als uw kind gepest wordt, geef het gevoel dat het niet zijn/haar schuld is. Zoek eventueel extra hulp via CJG (www.cjgbreda.nl) of vraag het ondersteuningsteam naar tips.

5. Preventieve aanpak

Blijvende aandacht voor positieve groepsvorming en de sociaal-emotionele vaardigheden lijkt het meest effectief om pesten te voorkomen en een veilig klimaat te creëren.

Op het Newmancollege hebben we aandacht voor de groepsvorming en de sociaal-emotionele vaardigheden.

Gouden weken

De eerste weken aan het begin van het schooljaar worden “De gouden weken” genoemd. In deze weken is er in introductieprogramma’s en mentorlessen aandacht voor de groepsvorming, elkaar beter leren kennen, afspraken maken over omgangsvormen.

Studielessen en gesprekken

In *alle* studielessen is aandacht voor de groepsvorming en worden onderwerpen zoals pesten en online pesten besproken. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan (online) pesten. De mentor heeft naast de studielessen ook individuele gesprekken met leerlingen om de leerling beter te leren kennen en de drempel te verlagen om bijvoorbeeld pesten bespreekbaar te maken.

Aanbod weerbaarheidstraining

Wij bieden de training “Rots en Water” aan. Dit is een fysieke weerbaarheidstraining die zich richt op bewustwording van eigen kracht en mogelijkheden en het vermogen om met andere mensen samen te werken. Binnen de training wordt aan verschillende thema’s gewerkt zoals onder andere: weerbaarheid, samenwerken, grenzen respecteren en aangeven. Leerlingen uit de onderbouw komen hiervoor in aanmerking. Ouders kunnen bij mentoren aangeven als zij graag willen dat hun dochter/zoon deel gaat nemen aan de training.

Projectweken

In projectweken van de onderbouw wordt er aandacht besteed aan onderwerpen als pesten, mediawijsheid en weerbaarheid in de vorm van workshops of gastlessen.

Week tegen pesten

Er wordt aan de mentoren in de onderbouw gevraagd om in de week van pesten het onderwerp bespreekbaar te maken met de klas. Het ondersteuningsteam draagt de mentoren hiervoor het actuele bijbehorend lesmateriaal aan.

Bovenbouwbuddy’s

Iedere brugklas krijgt 2 of 3 leerlingen uit de bovenbouw toegewezen. We noemen deze leerlingen de bovenbouwbuddy’s. Zij zijn een laagdrempelig aanspreekpunt voor de brugklasleerlingen.

Monitoring sociale veiligheid

Er wordt ieder jaar bij de tweedejaars leerlingen door de GGD een vragenlijst afgenomen “jij en je gezondheid”. In deze vragenlijst is aandacht voor het welzijn en de veiligheid van de leerling. Wij als school ontvangen een schoolprofiel waarin we kunnen aflezen welke

onderwerpen eventueel extra aandacht vragen als het gaat om het welzijn en veiligheid en kunnen indien nodig hierop inspelen.

Als school nemen we tevredenheidsonderzoeken af onder de leerlingen. Het tevredenheidsonderzoek, onderzoekt leerlingtevredenheid en sfeer en veiligheid. Uit dit onderzoek komen speerpunten naar voren die aandacht vragen vanuit school.

6. Aanpak pesten

Als pesten is gemeld werken we volgens de systematiek van de escalatieladder. De escalatieladder bestaat uit een aantal stappen die hieronder zijn uitgewerkt.

Algemene uitgangspunten van de escalatieladder zijn:

- Alle stappen zijn erop gericht dat de pesters en meelopers hun gedrag aanpassen;
- In een pestcasus wordt nooit een stap teruggezet. Als een stap is afgerond volgt een volgende stap; niet meer opnieuw een voorgaande. Ook nadat het pesten enige tijd gestopt lijkt;
- Bij een ernstig geval van pesten kunnen er stappen overgeslagen worden.

Stap 1. Vaststellen van pesten, confrontatie en eerste afspraken met pester(s) en meeloper(s)

Indien pesten wordt gesignaleerd, wordt dit doorgegeven aan de mentor van de gepeste leerling. Onder leiding van de mentor worden er individuele gesprekken met betrokken leerlingen (pestslachtoffer, pester en meelopers) gevoerd.

Doel van de gesprekken:

Afspraken worden gemaakt over gewenste gedragsverbetering binnen een periode. Bij een evaluatie na een kansperiode wordt gemonitord of het pesten is gestopt. Als dat niet het geval is, wordt overgegaan naar een volgende stap.

- Mentor heeft de regie bij stap 1.
- De leerlingcoördinator en de ondersteuner van het ondersteuningsteam worden geïnformeerd door de mentor over de pestsituatie.
- Als het pesten klasoverstijgend is, is ook een tweede mentor betrokken.
- De mentor gaat in gesprek en maakt (mondeling) afspraken met de leerlingen. Hierbij wordt afgesproken wat het gewenste gedrag is, welke kansperiode er geldt en wanneer het evaluatiegesprek is (eventueel welke aanpak gekozen wordt).
- De afspraken en de duur van de proefperiode worden samenvattend vastgelegd in het leerlingdossier (magister) van de betrokken leerlingen door de mentor(en).
- Ouders worden geïnformeerd door de mentor over de pestsituatie en de gemaakte afspraken.
- De mentor moet zich goed realiseren dat er (enige vorm van) genoegdoening nodig is richting de gepeste leerling. Als deze bijv. fysiek slachtoffer is, dan schakelt de mentor de leerlingcoördinator in voor een passende maatregel.

Stap 2. Eerste kansperiode, naleven van de gemaakte afspraken

- Pester(s) en meeloper(s) gaan zich houden aan de gemaakte afspraken;
- Evaluatie door de mentor van de gepeste leerling vindt in ieder geval na circa 2 schoolweken plaats. Er moet grote verbetering zijn, anders volgt meteen stap 3;
- Na maximaal 4 weken moet het pesten volledig zijn gestopt. Indien dat niet zo is, volgt stap 3.

Stap 3. Het pesten is nog niet gestopt, schriftelijk contract en actieve betrokkenheid ouders

Als het pesten niet stopt, volgt een tweede serie individuele gesprekken met de pester(s), ouders en de meelopers en hun ouders door de mentor in afstemming met de leerlingcoördinator en ondersteuner van het ondersteuningsteam.

Nieuwe pestincidenten en overtredingen van de afspraken uit stap 1 vormen de input voor deze gesprekken.

- De mentor van de gepeste leerling heeft de regie bij stap 3;
- De mentor informeert de leerling-coördinator en de ondersteuner van het ondersteuningsteam dat het pesten onvoldoende is gestopt;
- De mentor initieert gesprekken met de pester(s), meeloper(s) en hun ouders;
- De leerlingcoördinator en/of de ondersteuner van het ondersteuningsteam ondersteunt de mentor met advies en maakt samen met de mentor het plan van aanpak en het contract. Ook is de leerlingcoördinator/ondersteuner van het ondersteuningsteam eventueel aanwezig bij de gesprekken;
- De afspraken worden schriftelijk vastgelegd. Hierin worden de afspraken, de aanpak, duur van de periode en de evaluaties vastgelegd. De anti pestcoördinator en mentor stemmen samen af wie dit doet;
- De mentor laat ouders en leerlingen de schriftelijke afspraken ondertekenen;
- De nieuwe afspraken worden vastgelegd in het logboek van magister van betreffende leerlingen. De ondersteuner van het ondersteuningsteam en mentor stemmen samen af wie dit doet.

Stap 4. Als het pestgedrag tijdens stap 3 niet stopt of toch weer aanvangt, wordt stap 4 gezet.

Als het pesten niet stopt of toch weer aanvangt, treft de afdelingsleider maatregelen in de vorm van sancties. Een vierkant rooster of een vorm van schorsing behoort tot de mogelijkheden. Stap 4 kan in uitzonderlijke situaties vaker doorlopen worden. Het is aan de leerlingcoördinator en afdelingsleider om te bepalen of dergelijke uitzonderlijke situatie aan de orde is.

- De afdelingsleider van de pestende leerling heeft de regie bij stap 4;
- De afdelingsleider wordt geïnformeerd door de ondersteuner van het ondersteuningsteam (en mentor);
- De afdelingsleider stelt zo nodig de afspraken (in het pestcontract) bij. Die stemt daarvoor af met de mentor;
- De afdelingsleider legt een sanctie op aan de pester(s) en eventueel meeloper(s).
- De afdelingsleider initieert gesprekken met de pester(s), meeloper(s) en hun ouders om aanhoudend pesten te bespreken. Hierin worden ook de (bijgestelde) afspraken en mogelijke aanvullingen erop besproken.
- Herhaling van de afspraken en mogelijk aanvullende maatregelen worden door de anti-pestcoördinator en de schoolleiding vastgelegd in het leerlingdossier.
- In deze fase van stap 4 kan (verplichtend) hulpverlening/begeleiding worden ingezet om alsnog tot gedragsverandering bij de pester(s) en meeloper(s) te komen. Het vrijblijvende karakter voor het inzetten van een maatregel is hier niet meer van toepassing omdat het de laatste mogelijkheid is om tot gedragsverandering te komen.

7. Aanspreekpunten

Het Newmancollege is een veilige school en wil dat ook blijven. Daarom is er een aantal procedures en regelingen opgesteld.

De mentor is voor de leerling en ouders het eerste aanspreekpunt. De mentor pakt het signaal m.b.t. het pesten op en gaat gesprekken aan met alle betrokkenen, maakt afspraken en monitort. Indien dit niet voldoende is dan neemt de mentor contact op met de leerlingcoördinator en met één lid van het ondersteuningsteam om het samen op te pakken.

Binnen de school hebben wij vertrouwenspersonen waar leerlingen en ouders terecht kunnen als het gaat om ongewenst gedrag op het gebied van: - Seksuele intimidatie en seksueel misbruik; - Lichamelijk geweld; - Grove pesterijen; - Geweld, extremisme, discriminatie, onverdraagzaamheid, fundamentalisme en radicalisering.

Als het nodig is, verwijst de interne vertrouwenspersoon naar de externe vertrouwenspersonen.

Anti-pestcoördinator:	Mariska Raaijmakers-Buijs
Interne vertrouwenspersonen:	Davy van der Vaart en Mariska Raaijmakers-Buijs
Externe Vertrouwenspersonen:	De heer K. Arzt en mevr. V. Salden.

Bijlage 1: Observatiechecklist signalen

1.1 Observatiechecklist signalen van pesten (leerling)

Sociale signalen

- Vaak alleen tijdens pauze
- Wordt regelmatig als laatste gekozen bij groepen / samenwerken
- Weinig of geen vrienden in de klas
- Klasgenoten willen niet naast de leerling zitten
- Wordt aangesproken met een bijnaam of scheldnaam
- Andere leerlingen lachen wanneer de leerling iets zegt
- Wordt niet betrokken bij groepsactiviteiten of feestjes

Gedrag in de klas

- Plotselinge teruggetrokkenheid
- Weinig deelnemen aan klassengesprekken
- Angstig of schrikachtig gedrag
- Sterke faalangst of perfectionisme
- Vermijdt bepaalde plekken op school
- Komt ruim voor de les binnen of blijft na de les hangen
- Brengt veel tijd door op het toilet

Emotionele signalen

- Verdrietig of somber gedrag
- Prikkelbaar of plotseling boos reageren
- Laag zelfvertrouwen of zichzelf de schuld geven
- Zegt dat niemand hem/haar aardig vindt
- Angst om naar school te gaan

Schoolfunctioneren

- Plotseling slechtere schoolprestaties
- Minder concentratie
- Vaak afwezig of ziek gemeld
- Verminderde motivatie voor school

Lichamelijke signalen

- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn
- Vermoeidheid of slecht slapen
- Onverklaarbare blauwe plekken of kleine verwondingen

Materiële signalen

- Beschadigde of verdwenen spullen
- Boeken, tas of kleding kapot
- Spullen “kwijtraken” op school

Online signalen

- Veel online conflicten
- Negatieve berichten in groepsapps
- Angstig reageren op telefoonmeldingen
- Plots stoppen met sociale media

Een enkel signaal hoeft niet op pesten te wijzen.

Wees extra alertheid als er meer signalen tegelijk voorkomen, gedrag plotseling verandert of dat de signalen langdurig aanhouden.

1.2 Observatiechecklist signalen van pestgedrag (leerling)

Sociaal gedrag in de klas

- Maakt regelmatig negatieve opmerkingen over dezelfde leerling
- Gebruikt bijnamen of scheldwoorden
- Lacht wanneer een andere leerling wordt uitgelachen
- Probeert anderen mee te krijgen in lachen of uitsluiten
- Fluistert of roddelt over een leerling
- Stimuleert anderen om iemand niet mee te laten doen

Dominantie en machtsgedrag

- Wil vaak bepalen wat er gebeurt in groepjes
- Corrigeert of kleineert andere leerlingen
- Reageert boos wanneer hij/zij tegengesproken wordt
- Zoekt steun bij vrienden om een punt te maken
- Gebruikt humor of sarcasme om anderen neer te zetten

Gedrag buiten zicht van de docent

- Gedrag verandert wanneer docent in de buurt is
- Veel fluisteren, gebaren of oogrollen richting een leerling
- Opmerkingen maken wanneer docent wegstijgt
- Laten anderen het pestgedrag uitvoeren

Online gedrag

- Negatieve opmerkingen in groepsapps
- Memes, foto's of filmpjes delen over een klasgenoot
- Anderen aanmoedigen om online mee te doen
- Groepsdruk creëren in digitale chats

Groepsdynamiek

- Heeft een duidelijke "volgersgroep"
- Leerlingen kijken naar hem/haar voordat ze reageren
- Leerlingen lachen om opmerkingen over een specifieke leerling
- Groep sluit regelmatig dezelfde leerling uit

Reactie op aanspreken

- Ontkent gedrag direct
- Zegt dat het "maar een grapje" was
- Geeft slachtoffer de schuld
- Minimaliseert het probleem
- Reageert defensief of boos

Wees extra alert wanneer het gedrag gericht op dezelfde leerling, gedrag herhaald voorkomt en groepssteun voor het gedrag is.